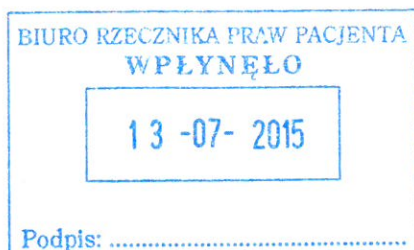

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

Warszawa, 06 lipca 2015 roku

DM.052.1.2015

Pani
Krystyna Barbara Kozłowska
Rzecznik Praw Pacjenta

Szanowna Pani Rzecznik,

Bardzo dziękuję za nadesłane do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji pismo z 15 czerwca br. podnoszące bardzo ważne kwestie dotyczące sposobu przedstawiania wizerunku osób z zaburzeniami psychicznymi oraz systemu psychiatrycznej opieki zdrowotnej w mediach.

Troska o chorych psychicznie powinna być ważnym wskaźnikiem poziomu rozwoju cywilizacji i kultury społecznej, mowa bowiem o ludziach, którzy nie zawsze potrafią zatroszczyć się o należne im miejsce w społeczeństwie. Należy także zauważyć, że problem stygmatyzacji tej grupy chorych występuje na całym świecie, w tym w krajach o najwyższym poziomie rozwoju społecznego i najdojrzałych demokracjach, czego dowodzą konferencje ministrów zdrowia poświęcone temu zagadnieniu, kilkakrotnie w latach 2000 organizowane przez Światową Organizację Zdrowia (Ateny 2001, Helsinki 2005).

W pełni podzielam Pani pogląd, że osobom cierpiącym na zaburzenia psychiczne przysługują takie same prawa jak osobom cierpiącym na inny rodzaj schorzeń, w tym prawo do poszanowania oraz ochrony godności człowieka oraz, że istnieje potrzeba podjęcia działań eliminujących stygmatyzację osób z zaburzeniami psychicznymi. Zdaniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, proces skutecznej zmiany uprzedzeń w tym zakresie wymaga kompleksowego podejścia do tego wyzwania, tj. zaangażowania wszystkich właściwych instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz, jak Pani słusznie wskazuje, mediów. Mając świadomość znaczącej siły mediów, KRRiT często i chętnie włącza się w akcje społeczne, udziela swojego patronatu, jest współorganizatorem bądź organizatorem konferencji, których

celem jest przeciwdziałanie wykluczeniom i wspieranie tolerancji w mediach oraz promocja pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych. Dlatego corocznie, powołując się na Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach osób niepełnosprawnych, KRRiT zwraca się do nadawców, których programy obecne są w naziemnej telewizji cyfrowej, z prośbą o przekazanie informacji o sposobach promowania w działalności antenowej pozytywnego wizerunku tej grupy osób. Z danych dotychczas uzyskanych wynika, że w programach telewizyjnych osoby z różnymi niepełnosprawnościami są przede wszystkim bohaterami audycji interwencyjnych i pomocowych. Należy jednak podkreślić, że nadawcy coraz częściej starają się ukazywać życie osób niepełnosprawnych w szerszym kontekście, np. w świetle aktywności zawodowej czy społecznej i przy wykorzystaniu różnych gatunków (np. audycji informacyjnych i publicystycznych, seriali i telenoweli, audycji rozrywkowych, magazynów czy filmów dokumentalnych i fabularnych). Najpełniejszą i najbardziej zróżnicowaną ofertę programową w zakresie promowania pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych w 2014 roku zaprezentowała Telewizja Polska. Osoby te były bohaterami audycji informacyjnych, poradnikowo-edukacyjnych, telewizji śniadaniowej, reportaży, filmów dokumentalnych, fabularnych oraz seriali, a także kampanii społecznych. Więcej informacji na temat pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych w programach radiowych i telewizyjnych obecnych w naziemnej telewizji cyfrowej znajduje się pod adresem:

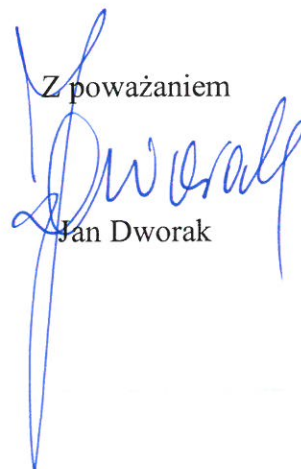
<http://www.krrit.gov.pl/krrit/aktualnosci/news,1449,wizerunek-osob-niepelnosprawnych-w-telewizji.html> oraz

<http://www.krrit.gov.pl/krrit/aktualnosci/news,1905,pozytywny-wizerunek-osob-starszych-i-niepelnosprawnych--w-programach-telewizyjnych.html>

Jednocześnie pragnę poinformować, że art. 13 ust. 1. ustawy o radiofonii i telewizji (Dz.U. 2011.43.226) daje nadawcom prawo samodzielnego kształtowania programu i na nich kładzie odpowiedzialność za treść tego programu. Ze strony KRRiT wyklucza to zatem żądanie od nadawców nadawania konkretnych treści czy zapraszania do udziału w audycjach osób wywodzących się z określonych grup społecznych. Natomiast prerogatywy art. 18 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji są jednoznaczne jeżeli chodzi o zakaz nadawania treści nawołujących do nienawiści lub dyskryminujących np. ze względu na niepełnosprawność, a ustawa daje Krajowej Radzie instrumenty pozwalające odpowiednio reagować na naruszenia w tym zakresie. Analiza postępowań prowadzonych w związku z powołanym art. 18 ust. 1 oraz analiza skarg, jakie napływają do KRRiT pozwalają stwierdzić, że treści dyskryminujące osoby

niepełnosprawne w programach polskich nadawców zdarzają się jednak niezwykle rzadko. Dotychczas KRRiT nie odnotowała żadnej skargi dotyczącej niewłaściwego przedstawienia osoby z chorobą psychiczną w programie radiowym lub telewizyjnym. Natomiast poza obszarem jurysdykcji Krajowej Rady pozostają publikacje prasowe, o których pisze Pani jako o szczególnie częstych przykładach rażącego używania pejoratywnych określeń w tym zakresie.

To co powyżej nie podważa w żadnej mierze przytoczonych w Pani piśmie wniosków z badań CBOS z roku 2008, iż część problemów osób z zaburzeniami psychicznymi wynika bezpośrednio z postaw pokutujących ciągle w życiu społecznym i przekazach kulturowym, które traktują cierpienie psychiczne w sposób lekceważący i niechętny. Dlatego, raz jeszcze podkreślając moje przekonanie o potrzebie wspierania zmian tych postaw, proszę przyjąć moją deklarację współpracy i otwartość KRRiT na uczestnictwo w każdym wartościowym i zgodnym z kompetencjami KRRiT przedsięwzięciu, które sprzyjałoby temu celowi.

Z poważaniem

Jan Dworak

KRAJOWA RADA
RADIOFONII I TELEWIZJI

Adres Biura KRRiT:

Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 9
01-015 Warszawa

Znak sprawy: DM.052.1.2015

Pani Krystyna Barbara Kozłowska
Rzecznik Praw Pacjenta

Młynarska 46
01-171 Warszawa